

Tiedote 30.3.2006

Maatalouden ja maaseutuelinkeinojen vuosikirja julkaistu

VUOSI 2006 RATKAISEVA MAATALOUSKAUPAN VAPAUTTAMISNEUVOTTELUISSA

Maailman kauppajärjestö WTO:n maatalousneuvotteluissa edetään vuonna 2006 ratkaisuvaiheisiin. Järjestön jäsenmaiden on sovittava, kuinka paljon ja millä aikataululla ne suostuvat alentamaan maataloustuotteiden tulleja. Suomalaisia tuottajia huolestuttavat erityisesti leikkaukset voini, naudan- ja siipikarjanlihan sekä sokerin tulleissa.

Kauaskantoisia päätöksiä tehdään myös energiapolitiikan puolella. Öljyn hinnan noustessa on EU:ssa kasvanut tarve korvata öljyä bioenergialla. Tuoreet selonteot maatalouspolitiikasta sekä ympäristö- ja ilmastopolitiikasta tukevat tavoitetta liittää bioenergian tuotanto osaksi maataloutta.

Tiedot käyvät ilmi MTT Taloustutkimuksen Suomen maatalous ja maaseutuelinkeinot 2006 -vuosikatsauksesta, joka kertoo maatalouspolitiikan ja maatalous- ja elintarvikemarkkinoiden tärkeimmät ajankohtaiset tapahtumat. Tietopaketti luo läpileikkauksen edellisvuoden tapahtumiin, seuraa viimeaikaisia trendejä ja luotaa tulevaa. Erityisteemoina katsauksessa käsitellään muun muassa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen vaikutuksia suomalaiseen maatalouteen, lähiruoan tulevaisuutta, maatalouden ympäristötuen uudistamista sekä ilmastonmuutoksen tuomia haasteita kasvintuotannollemme.

RAKENNEKEHITYS ETENEE VAUHDILLA

Maatalouden rakennemuutos jatkuu Suomessa erittäin ripeänä. Viime vuonna tukihakemuksen jätti enää noin 69 000 maatilaa, kun vuonna 1995 tuotantotoimintaa harjoittavia aktiivituloja oli vielä runsaat 95 000. Tilamäärä on vähentynyt yli 3 prosentin vuosivauhtia ja kotieläintaloudessa vielä tätäkin nopeammin. Esimerkiksi maidontuotantoon erikoistuneiden tilojen määrä on laskenut lähes seitsemän prosentin vuosivauhtia. Suhteellisesti eniten tilajoukko on pienentynyt Itä-Suomessa (32 %) ja vähiten Pohjois-Suomessa (23 %).

Tilamäärän vähentyessä on tilojen keskikoko suurentunut. Vuosina 1995–2005 aktiivitulojen keskikoko on kasvanut 44 prosentilla alle 23

peltohehtaarista lähes 33 hehtaariin. Tilakoon kasvusta noin kaksi kolmasosaa on tapahtunut peltoa vuokraamalla. Vuonna 2005 tukea saaneiden tilojen viljelyksessä olleesta 2,24 miljoonasta hehtaarista 705 000 hehtaaria eli noin 31 prosenttia oli vuokrapeltoa.

Nopeasta rakennekehityksestä huolimatta maatalouden tuottavuuskehitys on ollut suhteellisen hidasta. Vuonna 2005 maataloudessa saatiin samalla panosmäärällä aikaan 13 prosenttia enemmän tuotantoa kuin vuonna 1992. Maatalouden tuottavuus nousi keskimäärin vajaan prosentin vuodessa.

Maa- ja puutarhataloussektorin maataloustulo laski vuonna 2005 jo kolmatta vuotta peräkkäin. Maataloustuloa kertyi vajaat 918 miljoonaa euroa. Laskua edelliseen vuoteen oli noin 14 prosenttia eli runsaat 152 miljoonaa euroa. Syynä on kustannusten nousu. Kustannuksia on viime vuosina nostanut erityisesti öljyn hinnan nousu, joka vaikuttaa paitsi suoraan energiakustannuksiin myös välillisesti moniin muihin tuotantopanoksiin kuten lannoitteisiin. Myös koneiden ja rakentamisen hinnat ovat nousseet viime vuosina selvästi yleistä inflaatiovauhtia nopeammin.

JUUSTOJEN TUONTI HUIMASSA KASVUSSA

Maidontuotanto on edelleen Suomen maatalouden merkittävin tuotantosuunta tuotannon kokonaisarvolla mitattuna. Tuotannon määrä oli viime vuonna suunnilleen edellisvuoden tasolla, mutta maidon hinta aleni neljä prosenttia. Tämä on seurausta EU:n politiikkauudistuksesta, jossa voin ja maitojauheen hallinnollisia vähimmäishintoja leikataan. Myös maitotuotteiden tuonti uusista EU-maista heikentää suomalaisten meijereiden kannattavuutta. Baltian maista tuodaan mm. jogurttia ja Puolasta juustoa.

Suomalaismeijerien kannalta kipeimmin halpatuonti puree juustomarkkinoilla. Vuonna 2005 juustojen tuonti lisääntyi 14 prosenttia. Jo kolmannes kulutetusta juustosta on tuontijuustoa. Suurimmat tuontimaat ovat Saksa, Tanska ja Puola. Tilannetta tasapainottaa se, että entistä suurempi osa (38 prosenttia vuonna 2005) kotimaisesta juustosta myydään vientimarkkinoille. Lisäksi juustojen kotimainen kulutus on lisääntynyt. Erityisesti muut juustot ovat kasvattaneet kulutusosuuttaan perinteisten emmentalin ja edamin kustannuksella.

SIIPIKARJANLIHAN TUOTANTO YLITTI NAUDANLIHAN TUOTANNON

Sianlihan asema lihateollisuuden tärkeimpänä vientituotteena vahvistui vuonna 2005, sillä vientimäärä kasvoi kuudella prosentilla yli 40 miljoonaan kiloon. Tärkeimpiä vientikohteita ovat Japani, Venäjä, Viro ja Ruotsi, joiden yhteenlaskettu osuus viennistä oli lähes 70 prosenttia. Sianlihan viennin osuus tuotannosta oli 20 prosenttia ja tuonnin osuus kulutuksesta oli 9 prosenttia. Sianlihaa tuotettiin vuonna 2005 runsaat 203 miljoonaa kiloa ja kulutettiin 176 milj. kiloa.

Siipikarjanlihan tuotanto ylitti viime vuonna ensimmäisen kerran naudanlihan tuotannon. Siipikarjanlihaa tuotettiin 87 miljoonaa kiloa ja naudanlihaa 84

miljoonaa kiloa. Ulkomaankauppa lisääntyi merkittävästi. Naudanlihan tuonti kasvoi peräti 47 prosenttia. Tuonnin määrä nousi lähes 15 miljoonaan kiloon eli 15 prosenttiin naudanlihan kulutuksesta. Tuonti lisääntyi eniten Brasiliasta ja Tanskasta. Siipikarjan lihan tuonti kasvoi yhdeksän prosenttia. Kasvussa on erityisesti broilerin tuonti pakastettuina fileinä maailman halvimmasta tuottajamaasta Brasiliasta. Tätä lihaa myydään kotimaista halvemmalla, ja se luo paineita kotimaisen broilerin hintaan.

ELINTARVIKEKAUPAN ALIJÄÄMÄ LAAJENI

Vuonna 2005 elintarvikkeita vietiin Suomesta yhteensä 980 miljoonan euron arvosta, mikä oli runsaat neljä prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Elintarvikkeita tuotiin 2 601 miljoonan euron arvosta, mikä on seitsemän prosenttia edellisvuotta enemmän.

Elintarvikkeet kallistuivat Suomessa vain 0,2 prosenttia vuonna 2005. Kuluttajahintaindeksin vuosimuutos oli 0,7 prosenttia, joten elintarvikkeiden hintakehitys oli keskimääräistä inflaatiokehitystä hitaampaa. Elintarvikkeiden hinnat ovat kuitenkin 2000-luvulla nousseet jonkin verran yleistä kuluttajahintakehitystä nopeammin. Vuodesta 2000 vuoteen 2005 ruuan hinta on kallistunut nimellisesti lähes yhdeksän prosenttia. Yleinen kuluttajahintaindeksi on noussut samassa ajassa 5,5 prosenttia.

Lähde: Niemi, J. & Ahlstedt, J. (toim.) 2006. Suomen maatalous ja maaseutuelinkeinot 2006. MTT Taloustutkimus. 94 sivua

Tilaukset: Teija Johansson-Laitio, puh. (09) 5608 6307, hinta 20 euroa, teija.johansson-laitio@mtt.fi

Lisätietoja: Professori Jyrki Niemi, puh. (09) 5608 6314 tai 0400 753011 jyrki.niemi@mtt.fi